

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

Kako se gre rakovo pot?

(Pešičan.)

Neki angleški potovalni učitelj za kmetijstvo očita svojim rojakom sledeče napake, ki se sleherni dan ponavljajo in ki naj bodo tudi nam v resnobno svarilo, ker ga morda še bolj potrebujemo nego angleški seljak, ki je vže, vsaj kot mali posestnik, do mala izumrl. Kakor drugodi se tudi pri nas skoro največ zapravi vsled:

1.) nevednosti. Popolnoma v kmetijstvu izobraženih gospodarjev nimamo kaj prida in drugim nevednim se ne poljubi, da bi malce povprašali, katero seme, orodje, stroj, gnojilo, živina za pleme in vprego, perotnina in tako naprej bi bila za njegove razmere najpripravnejša. Kupi si najceneje, ki je pa običajno najmanj vredno, torej — najdražje. To se pravi zapravljati.

2.) Silno veliko se izmeče ob času velikega dela vsled pomanjkljive uredbe in slabega vodstva in nadziranja delavcev. Tu velja, da gospodarjevo oko več stori nego obe roki in tudi najboljši gospodar povzame lahko iz tega stavka za se koristno zrno.

3.) Zapravljanje pri zemljiščih. Vse povsodi je dovolj oglov in kotov, ki leže leto za letom neizkoriščeni. Tu štirjaški seženj, tam in drugodi zopet eden, dva . . . vse skupaj je kmalu lep kos sveta, za katerega bi dal meščan Bog ve kaj.

4.) Tudi mnogo semen se pozapravi. Kolikokrat se seje pregosto, — žetev trpi; še večkrat se jemlje slabo in neočiščeno seme; posledica je slab sadež, malo žita, zato pa tem več plevela.

5.) Koliko se potroši in razmeče pri senu, slami in nastilju. Le pogledj, gospodar, malo bolj skrbno v hlev, boš kmalu opazil, kje čevelj žuli.

6.) Zapravljanja vsled napačne krmitve. Velikrat se krmi preveč korenjstva, kar je nevarno za želodec. Vsled tega živina rada zvrže in zboli, mnogokrat za smrt.

7.) Zapravljanje pri gnoju. Sneg in dež ga izpira vže na gnojišču; zvozi se na polje, zmeče v male kupce; in pusti ležati cele tedne, po zimi celo več mesecev; nespamet in napačna gnojišča sta tu vzrok izgube.

8.) Veliko zapravljanje opazujemo vedno ob košnji. Mi kosimo vedno prepozno, ko je trava vže izgubila polovico svoje redilne vrednosti; seno se ne dene pravi čas v kopice, ampak leži narazen, da je dež lažje izluži.

9.) Izguba pri kupljenih gnojilih. Na oko je videti rast res mnogo lepša, toda ako bi se potrudili in izračunili natanko, bi našli, da smo za gnojilo več dali, nego nam vrže višji dohodek.

10.) Zapravljanje v hlevu. S čem neki? S slabim glešanjem morebiti prevelikega števila glav; tudi stara živina za pleme ne vrže dobička.

11.) Zapravljanje pri mlačvi, ker se zrnje največkrat preslabo čisti. Odtod: manj zrna, slabejša žetev, pa veliko plevela.

12.) Kar na debelo se zapravlja in trati kmečko premoženje, ker se zanemarjajo znanstveni nauki. Tako na pr. mnogi ne ločijo obolele živali od zdravih; slabotno žival je čim prej zamenjati in nadomestiti s krepko in zdravo. Premalo se skrbi za dobro, hladno (ne mrzlo!) pitno vodo, za zračenje hleva in za druga zdravstvena načela.

13.) Zapravljanje vsled pomanjkanja primernih shramb za orodje, pluge, brane itd., ki so dostikrat izpostavljene vsem razdirajočim vplivom slabega vremena.

14.) Zapravljanje z varčevanjem o nepravem času. Vrata, okna, podboji, lesene stene kjerkoli, z eno besedo vse trpežno lesovje bi moralo biti pobarvano ali s kotranom namazano, da ne razpade in ne strohni tako hitro.

15.) Zapravljanje pri živinski kupčiji. Prekupci in mesarji cenijo pitano živino kar tako po čez in nikoli v svojo zgubo, ampak vselej v gospodarjevo, ki to učeno cenitev umetnika mesarja samo občuduje v svoji zaupni lahkovernosti. Pravilna je edino le prodaja živine po teži. Rabimo živinske tehtnice, da se obvarujemo večje škode. Tu morajo poseči vmes za druge in društva.

Politični pregled.

Naš državni zbor se še vedno ni lotil resnega dela. Poslanci so na Dunaju že od 15. feb., imeli so 33 sej, govorilo je nad 270 govornikov, več ko en milijon kron iz žepa davkoplačevalcev so dobili, a uspeh? — Nič. Le celjska gimnazija, katero so si naši poslanci priborili, je za nas Slovence imenovati kot uspeh, ako se ne bo vlada ustrašila Nemcev, ki sedaj zahtevajo zase različne naprave in šole. Ako jim vlada tega ne da, potem hočejo z ropotom in nagajanjem prepričati sploh vsako delo, tako groze. Zlasti to je te vrste ljudem dobra prilika, škodovati naši državi, ker je zbornica dovolila mestu Pragi 16 milijonov kron za vredbo reke Vltave in sploh za mestne potrebe. To je pač najlepši način Avstriji izpodkopavati na znotraj blagostanje na zunaj pa ugled: vse prepričati, kar ni Nemcem po volji, vse zahtevati le zase, drugim dati ni trohice ne. Nič čudnega ni, da imajo ti poslanci, ta cvet svojega naroda, tako malo časa za državne potrebe,

ker morajo v enomer poravnati žaljenja, s katerimi se obsipavajo vpričo cele zbornice kar najradodarnije. Da je slaboglasni kričar Wolf zraven, se ume. On in še nek drug njegov tovariš sta se tudi dvobojevala one dni. Pač po slabih cestah vozi naš državni voz! Presvitli cesar, kojega skrb za državo je res velika, se je torej popolnoma opravičeno pritožil, da državni zbor ne dela.

V Albaniji se vrše poboji v obilni meri. Vstahi vsacega umore, ki ni ž njimi. Turška vlada je v precejšnjem strahu, kaj bo iz tega. Vmešava se, seveda skrivši, v to gibanje laška vlada, kateri je zagrizeni sovražnik Avstrije, rajni knez Bismarck, obljubil Albanijo in Macedonijo. Tako bi bila naša država še od tretje strani soseda ljubeznjivim Lahom. Zgodovina pravi, da to za nas ni kaj prida.

Bivša srbska kraljica Natalija je v Parizu prestopila v katoliško cerkev.

Nizozemska kraljica Viljemina je precej nevarno obolela, a je upati, da skoro ozdravi. Ljudstvo ji je verno udano ter je bilo globoko užaljeno v boleznih ljubljene vladarice.

V Belgiji je tekla kri v obilici, a prav brez vsacega haska. Rogovileži, anarhisti in socialni demokrati, so hoteli kar čez noč prevrniti vso ustavo in si osvojiti pravice, katere jim po pameti in po naravi ne gredo. V boj so silili kajpada ljudi nižjih slojev z lepimi besedami in mamljivimi obljubami, a prejeli so le smrt in pohabljenost. Ker je pa vlada belgijska katoliška, ne morejo je sedaj razni protikatoliški listi dovolj počrniti čes: sovražni so ti katoličani svobodi. Nikakor, a svoboda ima svoje meje, utemeljene v naravi, pameti in vesti.

Ruskega ministra Sipjagina je 15. aprila ustrelil bivši dijak, ki je bil kaznovan radi lanskim dijaškim nemirov.

Mir med Buri in Angleži še ni sklenjen, in menda še ne bo z lepa, ker so Angleži res nesramni v svojih zahtevah. Bilo je zadnji čas več bitek, v katerih so bili tepeni Angleži, a Buri so se spet preskrbeli z orožjem in strelivom.

Prijazna beseda staršem novomeških učencev.

(Dalje.)

Srečni otroci, ako morejo ves čas svojega šolanja ostati pri dobrih starših, ki pazijo na nje, jih varujejo slabe družbe in vzpodbujajo z lepimi zgledi! Kako hudo pa je, če se morajo izročiti tujim ljudem, katerim manjka časi razumnosti, časi ljubezni, večkrat obeh lastnosti, ki sta potrebni za dobro vzgojo! Vi, dobri starši, pa imate, kaj ne? obojega hvala Bogu! v obilni meri. In kako tudi ne! Saj skrbite tako lepo za svoje polje, za živino, za obrt in trgovino, kaj šele za svoje otroke, ki so vaš najdražji zaklad! Gotovo jih navajate le k dobremu in jim dajete vedno lepe zglede.

Zgled ima namreč prav posebno moč; zgled je sila, ki izda več nego vse postave in opomini. To nam dokazujejo nekateri naši rojaki v tujini in doma. Na tujem jih vse hvali, kako pridni in vestni delavci da so; doma pa bi samo postopali in posedali in popivali. Zakaj? Zgledi jih vlečejo. Na tujem se pridni delavec čisti, lenih pa zaničuje; doma pa se dela nekateri tako nekako sramujejo, odlagajo ga, kolikor se da, na druge rame, sami pa rajši modrujejo po krémah, kak norec da je, kdor se trudi, ko vse nič ne pomaga. S tem pa slepe ti siromaki sami sebe in druge nespametne ljudi.

Kdo pa je bolj dovzeten za dobre in slabe zglede nego otroci! Kako pazi sinček, kaj da počne, kako se vede oče; kako posluša hči, kaj da govori mati in kako hitro začne posnemati mladina, kar je videla in slišala pri svojcih! Ali ni tedaj velik blagoslov otrokom, če vidijo, kako pridno dela,

kako modro govori, kako resno se vede oče; kako skrbno gospodinja mati, kako pazi na red in snago, kako zna obrniti vsako stvar, da prihrani gospodarju težko prisluženi denar? Tak zgled priljubi otroku delo in učenje uspešneje nego ostra beseda ali celo šiba. Če pa vidi otrok krog sebe zanikarnost in nemarnost, če sliši prepir in puste besede, kakršne rodi vino in lenoba, zbudi se v mladem srcu upornost, češ, čemu bi se trudil jaz, ko pasejo drugi lenobo. Poveljnik, ki sam ne kaže poguma, ne spravi vojakov do naskoka, in kadar počiva gospodar, počiva vsa hiša. Ako tedaj hočete, starši, da vas otroci spoštujejo in poslušajo, zaslužite si to spoštovanje in poslušnost. Četrta božja zapoved vam je sicer velika pomoč, a ta nalaga tudi vam dolžnosti, in kdor ne izpolnjuje svojih, nima pravice od drugih tirjati izpolnjevanja.

Z zgledom tedaj navadite najprej otroke na redno in vestno delo. Redno je delo, ki se vrši o pravem času. Poljedelca že opozarja narava, opominja ga polje in vreme, kdaj bo treba orati in sejati, kdaj kositi in žeti. Kdor ne opravi vsega o pravem času, zadene ga škoda in če ne obdela kmet polja, obdela polje kmeta. Takisto je z učenjem. Ne verjemite takoj Janezku in Jožku, ki vam pripoveduje, da se nima nič učiti. S takimi besedami slepi vas in sebe. Vi glejte, da se bo sin učil sproti, da se mu ne nakopiči dela, ki ga ne bo zmogel, da se mu ne bo treba učiti po cele noči, ker lenari po cele dni. — Zakaj če tudi dovrši zanikaren učenec s silo in težavo en razred, kaj mu to pomaga, ko šteje gimnazija razredov osem! Prej ali slej se bo kaznovala površnost. Tak učenec je podoben zidarju, ki ne gleda, ali je temelj dosti trden ali se pravilno postavlja zid, da le pride stavba kmalu pod streho in smreka na krov. Da se zidovje tu useda, tam poka, to ga ne moti, to se hitro zamaže. Ogoljufanega gospodarja pa zadene škoda časi prej, časi pozneje.

Človek ne bi verjel, koliko se stori, ako se vsak dan nekoliko dela, in kako malo zaleže največji napor po dolgi lenobi. A kakor je nemaren posestnik vesel, če se le za nekaj časa odkriža potrebnega dela, tako si mane zanikaren učenec roke, če te ali one naloge ni zvršil in ga vendar ni vjel učitelj: jesen pa pokaže kmetu, kaj je zakrivila zanikarnost spomladi, in konec šolskega leta učencu, kako je preslepil s površnostjo le samega sebe.

Pazite toraj, starši, da se vaši sinovi po šolah uče sproti, da nikjer ne zastanejo. Kje boste pa to zvedeli? Sinko ne pove vselej resnice. Včasih sam ne ve, kako je ž njim, ali je znal ali ne, in sam z malim zadovoljen meni, da je učitelj tudi; marsikateri pa prikriva iz strahu svoje neuspehe v šoli. Vi, starši pa ne čakajte, da dobite pisмено poročilo na dom o slabem napredku svojega sina. Tako poročilo pride morda šele čez mesec in med tem se že lahko toliko zamudi, da bo ves poznejši trud zaman. Pridite vprašat vsak teden ali vsaj vsakih štirinajst dni učiteljev, kako se uče in vedejo vaši otroci, in posvetujte se, kaj da je vzrok neuspehom in kako bi se dalo od pomoči. Vsak učitelj vam bo rad svetoval; vi pa se držite dosledno pravih pomočkov.

Dečki se morajo dobrohotno, a tudi resnobno vzgajati. Nekateri starši samo gladijo in božajo svoje sinove; za vsako njih napako ali nerednost imajo izgovor in dolže druge, in neuspeh v šoli pripisujejo učiteljem in morda celo zabavljajo črez nje vpričo otrok, tako da izgube ti spoštovanje do učiteljev in s tem veselje do učenja in do šole; in iz tega se rodi huda kaznen staršem in otrokom.

Pridnost naj se pohvali, nemarnost pokara ali drugače kaznuje; v obojem pa se treba držati prave mere. Kdor preveč in nezasluženo hvali, izredi nadute domišljavce, kakršnih vidimo v vseh slojih in starostih, ki sedaj odurno in razžaljivo nastopajo v družbi, sedaj zamišljeni preudarjajo, kako imenitni da so, kako visoko da nadkriljujejo uboge rojake, sedaj zopet se na tihem togote, da jih usoda preganja in vrstniki ne cenijo po zaslugah. Torej, starši, če imate dobre in pridne otroke, zahvalite Boga, samih pa nikar preveč ne hvalite, da se ne prevzamejo, in da se ne zamerite drugim, ker lastna hvala je tuji graji močno podobna.

Toda če je napačna premehka vzgoja, še mnogo slabša pa je pretrda. Premehka vzgoja vsaj ne zamori v mladih srcih ljubezni do staršev, pretrda pa zbuja sovraštvo in trmo in vse hudobne nagone. Kdor hoče mladega konja skaziti in

pokvariti, izroči naj ga hudobnemu hlapcu, ki ga bo tepel in in suval in dražil. V kratkem času bo konj grizel in brcal, se ustavljal in plašil. Kako grozovito so v prejšnjih časih pretepali vojake, in vendar se jih ljudje niso mnogo manj bali nego sovražnika. Koliko boljši so dandanes, ko se mu ni bati tako hudih kazni; in če bi se postopalo še prijaznejše in miljeje, bilo bi še boljše. Človek nebi mislil, koliko da izda lepa, ljubeznjiva beseda, in da se vlovi z eno kapljo medu več muh, kakor s celim sodom jesiha. A nekateri stariši so prijazni, ljubeznjivi proti vsem ljudem, samo proti svojim otrokom ne; tem ne privoščijo lepe besede, samo vpitje in zmerjanje in pretepavanje. Lahno in polagoma treba uravnavati mlado drevo, ki začenja krivo rasti; kdor je upogne s silo, je prelomi. „Ves črn je, tako ga tepem“, mi je rekel nekoč neki oče, in meni je bilo jasno, zakaj da je deček tako zanikaren. H komu naj se s zaupanjem in ljubeznijo zateče otrok, če ne k staršem! Če pa izgubi ljubezen do staršev, koga bo potem še ljubil? Krivična šiba je morilka človeških src.

A godi se često tako, da se starši toliko časa ne zmenijo za svoje otroke, dokler se ti ne pregreše in jim ne napravijo kakih sitnosti. Zdaj pa šibo v roko! in za zanikarnost staršev morajo trpeti otroci, ki so mnogo manj kaznjivi. Povsod je treba prave mere, najbolj pa zahteva vzgoja dobrohotne pravice, in najbridkeje je, če se otroci v poznih letih ne morejo s spoštovanjem in ljubeznijo spominjati svojih staršev; zakaj redko kdaj si ohrani blago srce oni, komur se niso v mladosti smehljali blagi starši.

(Dalje sledi.)

LISTEK.

† Kardinal dr. Jakob Missia.

O možu, kakoršen je bil rajni kardinal Missia, ni nobena beseda odveč, nobena črka izgubljena. Čim bolj ga spoznamo, tembolj občutimo izgubo, tembolj se navzamemo njegovega duha. Kar danes o njem prinašamo cenjenim bravcem, govoril je v Ljubljani č. g. dr. Mihael Opeka pred mnogobrojnimi občinstvom. Govoril je tako-le:

V veliko čast si štejem, izpregovoriti Vam nekaj besed o možu, čigar ime zasluži, da ga izgovarja z odkritosrčnim in globokim spoštovanjem vsak Slovenec. V čast si štejem — pravim —, in milo je mojemu srcu, da morem javno govoriti o njem, ki je bil — oprostite, da to omenjam — meni osebno največji dobrotnik. Bridko nas je vse zadela vest, da je v noči med 23. in 24. marca nagloma preminul, plemeniti mož, veliki značaj, kardinal Jakob Missia. Solznih oči smo ga dne 2. aprila v Gorici spremljali na zadnji poti k večnemu počitku. Toda v bolečino, ki je ob njegovi prerani smrti pretresala naša srca, sta sijali dve jasni, tolažilni misli; ena, ki nam jo je vdahnila vera —: da je šel namreč naš ljubljani kardinal za veliko trudov po veliko plačilo; in druga, katero nam je nehote zbudil veličastni kardinalov pogreb; misel namreč, da ga še ni rodila preprosta kmetiška hiša slovenska moža, tako visoko postavljenega in tako širom slavljenega, kot je bil pokojni kardinal Missia. — Lepo piše tozadevno „Primorski list“ z dne 3. t. m.: „Ko so nesli slovanskega apostola sv. Cirila l. 867. v Rimu k pogrebu, je rimsko ljudstvo, kakor poroča zgodovina, izkazovalo po ulicah mrliču tako čast, da je pogreb bil podoben zmagovalju. Nekaj sličnega je videla véera, dne 2. aprila, solnčna Gorica. Pogreb apostolskega moža, kardinala Missie, je bil podoben zmagovalju. Neštete množice iz vseh krajev, z Goriškega, Tržaškega, Kranjskega, Štajerskega in Koroškega, iz Italije itd. so izkazovale po ulicah mrliču čast kakor svetemu možu. Tekmovale so vse narodnosti. In po pravici! Kardinal Missia je bil mož poln svete čednosti; njegovo srce je bilo krotko, ponižno, dobrotljivo, ne časti lakomno, ni iskalo svojega, se ni veselilo krivice, veselilo pa usrnice, vse je potrpevalo, vse preneslo. Njegov značaj je bil utrjen v resnici in svetosti.“ (Prim. list. 3. aprila 1902, št. 14.)“

Drzna bi bila, častito občinstvo, misel, da Vam predočim v naslednjem popolno sliko velikega pokojnika. Ne, za to bi trebalo temeljito preštudirati vse njegovo življenje in delovanje! Podati vam hočem le nekaj deloma znanih potez o

plemenitem, vrlem možu s tem edinim namenom, da se poglobi v naših srcih njegov spomin, ki bo vedno blagoslovljen med katoliško-čutečimi Slovenci.

I.

V kmetiški hiši, o kateri tako resnično poje naš pesnik:

„Mogočna nisi, ne prostorna,
in stavlil te umetnik ni,
bolj kot bogata si uborna,
preprosta selska hiša ti!“

v taki preprosti ratarski hiši pri Mislovih na Moti v župniji sv. Križa pri Ljutomeru se je rodil pokojni kardinal dne 30. jul. 1838. l. Komaj štiri leta star je bil tako srečen, da je videl svojega mnogo starejšega brata Antona kot novomašnika pred oltarjem Gospodovim. Brat Anton, poznejši župnik, je tudi prevzel vso skrb za mladega Jakoba, ko je pet let potem posegla k Mislovim smrt in kruto pokosila ljubelega očeta. V šolo je hodil mladi Jakob najprej v Kapeli potem v Radgoni in v Mariboru. Kot gimnazijec je bil sprejet v deško semenišče v Gradcu, kjer je z odliko dovršil srednje šole. Bil je resen in ljubeznjiv dijak, katerega so vsi sošolci visoko cenili zaradi njegovega odličnega napredovanja in zglednega vedenja. Pa tudi višjim osebam sta ga izredno prikupili njegova ljubeznjivost in pridnost, med drugimi zlasti tedanjemu graškemu škofu grofu Attemsju, kateri mu je bil tako naklonjen, da ga je še kot dijaka jemal k sebi na počitnice.

L. 1857. je dovršil Missia gimnazijske nauke in vstopil v bogoslovnico v Gradcu. Ravno pred vstopom v bogoslovje mu je umrla še mati. Eno leto je bil bogoslovec v Gradcu; potem pa so ga vsekako na posebno priporočila njegovih graških predstojnikov, sprejeli v „Nemško-ogrski zavod“ (Collegium Germanicum-Hungaricum) v Rim, kamor je prišel 25. oktobra 1858. l. Tu je ostal šest let, to je do 10. avg. 1864. l. Učil se je dve leti modroslovja in štiri leta bogoslovja ter postal doktor sv. pisma. V mašnika je bil posvečen 30. majnika 1863. l.

Gotovo je, da je bilo šestletno bivanje v Rimu ena največjih dobrot, ki jih je kardinal Missia v svoji mladosti prejel od Boga. Tam doli je bila njegova, po velikih ciljih hrepeneča duša v pravem ozračju. Tam doli se je najprej napil tistega živega verskega duha in tistega vseobsežnega katoličanstva, s katerim je bil ves prešinjen pozneje kot mašnik in škof. Tam v večnem Rimu je položil temelje svoji globoki učenosti in modrosti, ki sta ga dvigala tako visoko nad sodobno družbo tudi-omikancev. V svetem Rimu, na grobovih svetnikov, je pognala kali ona iskrena pobožnost njegove duše, ki ga ni zapustila celo življenje, in kateri je sam naslednik sv. Petra, Leon XIII., dal pričevanje, ko je čul o smrti kardinalovi, rekoč: „Missia je bil syet mož.“ — Pokojni kardinal se je sam z živo hvaležnostjo spominjal lepih let, ki jih je preživel v Rimu v Germaniku. Hiš, v kateri je prejel brez števila dobrot, in oo. jezuitom, svojim vzgojiteljem, je bil vse svoje življenje naklonjen, in če je kdaj prišel do njega — tudi ko je bil že škof in nadškof in kardinal — kak mlajši gojenec iz rimskega Germanika, ga je sprejel kot brata. — Zanimivo je, da je bil kardinal Missia zadnje leto svojega bivanja v Rimu v zavodu prefekt (predstojnik nižje vrste) in je imel kot tak pod seboj tudi sedanjega sarajevskega nadškofa, dr. Josipa Stadler-ja, kateri je prišel v Germanik štiri leta pozneje, namreč 29. okt. l. 1862.

Povrnivši se l. 1864. kot mlad duhovnik iz Rima, je Missia služil najprej kot prefekt v deškem semenišču v Gradcu. Potem je bil 14 let škofijski tajnik in dvorni kapelan ter 8 let kancelar. Leta 1879. je postal stolni kanonik in pet let pozneje škof ljubljanski.

Kako izvrstno je moral opravljati vse svoje razne službene posle, s koliko vestnostjo in vztrajnostjo, nam je jasno, če vemo, kako visoko je čislal Missia njega knez in škof Jan. Krst. Zwerger, mož svetega življenja in apostolskega duha. In o tem nam poroča Zwergerjev dnevnik. L. 1884. ko je bila izpraznjena ljubljanska škofija, je brati v zapiskih škofa Zwergerja naslednje: ¹⁾

„Gospod dvorni svetnik, sekcijski načelnik, Viktor pl. Pozzi, je prišel danes, 27. maja okrog 11. ure k meni, poslan od Ekscelence gospoda ministra, barona Conrada, ter me je

¹⁾ v. Oer: Fürstbischof Jan. Bapt. Zwerger. -- Graz 1897. st. 298 in 299.

naravnost vprašal: Ali smatram gospoda škofijskega kancelarja, kanonika dr. Jakoba Missio, res v vsakem oziru sposobnega, da zasede škofijski prestol ljubljanski? Jaz sem mu vprašanje potrdil v vseh ozirih, ki sva jih kar po vrsti preresetala. — In ko je sekcijiski načelnik prosil škofa Zwergerja, naj se do ministra pisмено izrazi o dr. Missiu, je napisal škof naslednjo laskavo izjavo:

„Že skoraj 13 let je dr. Missia kot tajnik, kot konzistorialni svetnik, kanonik in kancelar moj sodelavec in hišni tovariš; poznam ga torej v vsakem oziru popolnoma. In kakor ga popolnoma poznam, tako moram pred Bogom in pred svojo vestjo o njem izpovedati: Po moji sodbi je kanonik dr. Missia posebno sposoben, da postane škof ljubljanski. Missia bode izpolnil prihodnji mesec 46 let; on je zelo nadarjen in je temeljito študiral ter še vedno izpopolnjuje svoje znanje pri svojih službenih poslih. Skozi mnogo let je sodeloval pri vseh rečeh, ki se tičejo upravljanja velike škofije in bi zato imel že koj spočetka mnogo izkušnje. — Če bode božja volja, da kanonika Missio iz svoje škofije izgubim, mi bode zelo hudo ne samo za trenutke, marveč za dolgo, in še bolj zaradi stvari, nego zaradi osebe. Toda prepričan pa sem, da bode škofijo izvrstno vodil.“

Kaj ne, to so besede posebnega priznanja in pohvale! — Pa tudi drugi, ki so imeli čast spoznati Missio, so nehote domnevali v njem prihodnjega škofa. Saj je bil po tem že ves njegov nastop. Kot spremljevalec škofa Zwergerja se je mudil nekega leta v Rimu v Germaniku. Tedaj ga je videl jezuit p. Schroeder, poznejši rektor Germanika. Takoj se je izrazil o njem: „V tem možu tiči škof.“ — In resnično se je skrival v gorečem duhovniku prihodnji goreči, apostolski vladika, in čast Bogu, da se je blagoslov njegovega višjepastirskega delovanja najprej razlil nad našo škofijo! (Dalje.)

Domače vesti.

(Pogreb raj. P. Ladislava) pričal je, koliko udanost in ljubezen je užival rajni gospod pri vseh Novomeščanih brez razločka. Pred krsto so stopali učenci tukajšnjih šol, usmiljeni bratje, frančiškani in okrog 40 duhovnikov od blizu in daleč. Za krsto pa se je zvrstilo vse domače prebivalstvo od najimenitnejše gospode do najpriprostejše ženice. Bila je nepregledna vrsta hvaležnih ljudi, katerim je bil rajni ali učitelj ali tovariš ali prijatelj ali dušni voditelj ali dobrotnik ali vsaj znanec. Združeni pevci so zapeli pred cerkvijo in ob odprtem grobu prav izborno rajnemu v slovo. Pohvalno je tu omeniti gg. trgovce, ki so za čas pogreba zaprli svoje prodajalne: domačine je to razveselilo, tujci pa so hvalno priznali ta dokaz spoštovanja. Pri slovesni osmini je bila frančiškanska cerkev polna pobožnega ljudstva, ki je molilo za dušni mir in pokoj rajnega gospoda patra Ladislava.

(† Janez Babnik.) 20. aprila zadela je kap topliškega g. župnika Janeza Babnika na prižnici. Le s težavo spravili so ga raz prižnico in poklicali zdravnika. A ni bilo več pomoči. Prejel je še sv. zakramente in ob 1/4 8. uri zvečer dal svojo dušo nazaj Stvarniku. Skoraj 20 let je župnikoval v Toplicah in pogreb njegov je pričal, da je bil obče priljubljen. 28 duhovnih sobratov pod vodstvom mil. g. prošta dr. Elberta ga je spremlilo v sredo 24. m. m. v cerkev, koder mu je g. prošt govoril slovo med obilnim, nepretrganim jokom mnogoštevilno zbranih vernikov. Po mrtvaškem opraviilu položili so ga v grob na pokopališču poleg kapelice. Tu čaka vstajenja in večnega plačila za obile dušne in telesne dobrote, ki jih je delil župljanom, pa tudi drugim potrebnim ljudem. Pogreba se je udeležilo poleg domačega gasilnega društva in šolske mladine tudi nekaj gospode iz Novega mesta in okolice. Pogreb je bil res lep dokaz spoštovanja, katero je pokojni užival na vseh straneh. Svetila mu večna luč!

(Novi grobovi.) Umrli je 19. m. m. ob 10. uri zvečer v Kandiji g. Franjo Pintar, posestnik, gostilničar in mesar, v 63. letu svoje dobe, previden s sv. zakramenti za umirajoče, po kratki mučni bolezni. Rajni bil je mož trdnega značaja in užival vseskozi spoštovanje. Bil je ud občinskega sveta županije Šmihel-Stopiče, poročnik c. kr. priv. unif. meščanske garde, starosta „Sokola“ in ud mnogih narodnih društev. — Pogreb 21. aprila je bil prav slovesen. Prenesli so rajnega

na novomeško pokopališče ob mnogoštevilni udeležbi uradništva in meščanstva. N. v. m. p!

(V Biški vasi pri Mirni peči) je na svojem domu umrl dne 3. aprila g. Matija Krevs, ki je pred letom dovršil v Novem mestu gimnazijo. Zemeljske ostanke sta spremila k večnemu počitku preč. gg. župnik V. Bergant in kaplan I. Volc. Bodi obema gg. tem potom izrečena najtoplejša zahvala. Pogreba se je udeležilo poleg treh sošolcev tudi precejšno število domačih priprostih ljudi, kar kaže, da je umrl že kot dijak užival pri njih spoštovanje. — Bog mu daj onstran groba dobro.

(Osebnosti.) Za priporja usmiljenih bratov v Kandiji je zopet izvoljen č. g. P. Kajetan Popotnik. — G. Fr. Primitivus Oswald gre v Sveto Deželo (Tantur); želimo mu srečno pot! — Tehn. vod. g. Bohuslav Skalický je imenovan za vinarskega nadzornika. — Prestavljeni so davčni prakt. g. Franc Faleskini iz Radoljice v Novo mesto, g. Franc Predalič iz Novega mesta v Radoljico k davč. nadz. ter g. Viljem Ledenig iz Mokronoga v Radoljico k davkarji.

(Procesija sv. Florijana) bo v nedeljo iz kapiteljske cerkve po sv. maši, ki bo to nedeljo izjemoma ob 1/2 9. uri mesto ob 9. uri

(Prostovoljno gasilno društvo v Rudolfovem) ima svoj redni občni zbor dne 8. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v mestni dvorani s sledečim vspešnim: 1.) Pozdrav načelnika. 2.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora z dne 31. marca t. l. 3.) a) Poročilo blagajnika o stanju bolniške blagajne, b) prememba navodil za bolniško blagajno, c) skrčenje bolniške podpore. 4.) Volitev častnih članov. 5.) Volitev novega odbora. 6.) Volitev častnega sodišča in revizorjev. 7.) Razgovor o stavljenih predlogih, ki so jih društveniki pravčasno odboru prijavili. — V nedeljo ob 1/2 8. uri se udeleži gasilno društvo sv. maše v čast sv. Florijanu v kapiteljski cerkvi.

(Dolenjsko kletarsko društvo) s sedežem v Novem mestu je imelo dne 24. aprila t. l. v dvorani gospoda J. Windischer-ja v Kandiji svoj I. občni zbor. Iz načelnikovega poročila posnamemo, da je pristopilo dosedaj društvu 54 vinogradnikov z 32 glavnimi in 41 opravičnimi deleži v uplačanem znesku 4030 K, slavna kranjska hranilnica v Ljubljani je naklonila podpore 3000 K, katero svoto je direkciji tudi že nakazala in preblag. gospa J. Hočevar-jeva v Krškem je doposlala znesek 102 K kot prispevek za en glavni delež in udnine, društvu pa kot ud ni pristopila. Načelnštvo je imelo dosedaj 2 seji, v katerih se je sklenilo, prositi podpore in se je v drugi že zahvalilo za velikodušne podpore kranjske hranilnice. Društvo je imelo dosedaj dohodkov 7244 K, stroškov pa 20247 K, tedaj ima prebitka 704153K. V razsodišče se je volil namesto izstopivšega uda g. F. Seidl, trgovec in posestnik v Novem mestu. Zaradi prireditve kleti se je določilo, da ima načelnštvo neomejen kredit, ker z letošnjo jesenjo namerava društvo pričeti z nakupovanjem domačih vin in ima dosedaj vse potrebno omisliti. Posebno je omeniti, da se je z veseljem sprejelo poročilo, da je slavna kranjska hranilnica to gospodarsko podjetje s tako visoko podporo blagovolila nagraditi, k čemur je največ pripomogel mil. gospod prošt dr. Elbert, kateri je šel sam k uplivnim osebam v Ljubljano, da je to podporo pridobil. Nadalje se je z veseljem pozdravila novica, ki je načelniku med zborovanjem došla, da ga je visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo imenovalo vinarskim nadzornikom, k čemur so mu vsi nayoči pristočno čestitali. Mlademu društvu želimo v prid dolenjskemu vinogradništvu najlepših vspehov!

(V šoli Glasbene Matice v Novem mestu) se prične v ponedeljek ob 1/2 2. uri popoldne pouk v harmoniji. Za poučevanje po eno uro na teden bode plačevati eno K mesečno, kdor ni uže gojenec šole plača pri vpisu dve K vpisnine. Vabijo se vsi katerim so temeljni nauki glasbene teorije znani; vpisovanje je 5. t. m. pred poukom v šolskih prostorih.

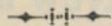
(Koncert) v prid g. kapelniku Filipu Emeršiču vrši se 4. majnika na Drski. Pričetek ob 1/2 4. uri popoldne. Blagajne ne bo, a karte se bodo prodajale pri mizah. Za dobro vino in pivo, mrzla jedila ter točno postrežbo poskrbi g. Kalinger. Vljudo se vabijo k temu koncertu vsi gg. uradniki, meščani, društva iz mesta in okolice. — V slučaju neugodnega vremena se vrši koncert na praznik ali drugo nedeljo.

(Razpis.) Razpisujejo se izpraznjena mesta okrajnih babic v Dvoru, Smihelu, Prečni, Stopiču, in Belicerkvi z letno plačo po 104 K. Prošnje s potrebnimi prilogami naj se upošlejo do 15. majnika 1902. podpisanem okrajnem glavarstvu.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.

(Sveti Vincencij Pavljanski) je vsega priporočila vredna knjiga, ki se dobiva v knjigarni J. Krajec nasl. v Novem mestu po 1 K 20 h, po pošti 20 h več. — Vsaj je žalibog le premalo znano življenje in delovanje sv. Vincencija Pavljanskega, akoravno njegovi duhovniki — misijonarji lazaristi — in njegove duhovne hčere — usmiljene sestre — blaženo nadaljujejo njegovo velikansko delo po vsem svetu in to še prav posebno po naših slovenskih pokrajinah v svetih misijonih, v bolnišnicah, v duhovnih vajah itd. — Ne vemo večasih, kako bi bili hvaležni č. gg. misijonarjem za njihov trud in za njihove nauke, ki z besedami v srce segajočimi nagibajo naša srca k Bogu; — berimo knjigo sv. Vincencija Pavljanskega, izpolnimo nauke — in naša zahvala bode dostojna! Priporočimo knjigo tudi drugim; gotovo bode nam in vsem v dušni blagor, pa velikokrat tudi v telesni prid. — Ker je čisti dohodek namenjen za notranjo opravo cerkve presv. Srca Jezusovega v Ljubljani, pač ni treba te knjige še bolj priporočati našim vrlim Dolenjcem, katerim je malo da ne vsem znano to krasno svetišče. Noben pobožni Slovenec ne more potovati skozi Ljubljano, da ne bi počastil, četudi kratko a pristrčno, presveto Srce Jezusovo v tej misijonski cerkvi, katero so z milimi darovi sezidali častiti gg. misijonarji iz družbe sv. Vincencija Pavljanskega.

(Današnji list) obsega deset strani.

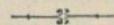
Razne stvari.

* (Vsled pijače.) Marsikomu je gotovo znana krasna slika slavnega italijanskega umetnika Leonardo da Vinci. Ko gledaš te častitljive obraze dvanaajstih apostolov, zdi se ti, kakor da jih v resnici čuješ začudeno povpraševati po tistem izmed njih, ki mu veljajo strašne besede Jezusove: „Eden izmed vas me bo izdal!“ — Z vseh teh resnobnih lic bereš tih odgovor: „Jaz, ne, Učenik!“ le Judežev obraz izraža nekaj posebnega, potuhnjenega in neodkritosrčnega. Kristus ga milo pogleduje, a noče izdati njegovega namena drugim apostolom, vendar ta mili pogled, ta tihi ukor ljubeznivega Izveličarja ga ne gane: pogled mu je tōp, srce ledeno, neobčutno. — Kajpada tako imenitne slike laški umetnik ni izgotovil v enem tednu ali mescu. Treba mu je bilo mesce in mesce iskati med ljudmi pripravnega vzorca (modela) samo za veličastno Kristusovo postavo, nato za spoštljive obraze sv. apostolov. Najprej bi mislil človek, se še najde na tem sprijenem svetu kak Judež. — Pa poslušajmo, kaj se pripoveduje o postanku te podobe. — Leonardo je pohajal dolgo časa po ulicah in trgih italijanskih mest, posebno pa po cerkvah, da si poišče pripraven vzorec za svojega Kristusa. Slednjič po dolgotrajnem brezvspešnem iskanju opazi nekoč med sveto mašo njegovo bistro oko v gorečo molitev utopljenega mladeniča. Ves srečen opazuje to sklonjeno, a toli častitljivo podobo čiste neoskrunjene nedolžnosti. Po plečah se mu vale gosti kodri las, nežen sij oči dela še mikavnejši njegov rajskomili obraz, ki je kakor nalašč vstvarjen za Lenardovo Kristusovo podobo, ki mu jo je njegova domišljija že davno predstavljala, a jo je v resnici šele tu našel. V hipu je sklep storjen. Odločno pristopi Leonardo k blagemu mladeniču, ki je pohajal iz plemenitega rodu, in mu izrazi svojo željo, na kar ta brž privoli.

Mine nekaj let. Na umetnikovem platnu se jasno dviga postava za postavo, slika bo skoro dovršena. Ostalo mu je le še, poiskati si model za Judeža Iškarijota. Napoti se toraj trinajstokrat in zadnjekrat med ljudi, da stakne kje kakega Judeža. Tokrat ga ne vodi pot po cerkvah in drugih zbiralističnih poštenih ljudi, ampak kjer se skriva največ zločincev in pregreh, tjakaj ga noge poneso. V nekem takem pregrešnem kotičku res kmalu najde svoj vzorec, človega odurnega obraza in nemirnega pogleda. Bil je pijan. Vendar se je dalo z njim sporazumeti, saj je veljalo, na lahek način in v kratkem času zaslužiti si lepo svotico, da si bo mogel spet kupiti kupico grešnega veselja.

Bolj pa ko gleda umetnik v ta propadli, prezgodaj nagančeni, oveneli obraz, ki se v enomer plaho umiče njegovim motrečim očem, bolj ko se bliža slika Judeževa na platnu svojemu zvršetku, tem bolj se mu dozdeva, da ima pred seboj pravzaprav le svoj prvotni Kristusov vzorec, pobožnega mladeniča v cerkvi. — Vendar nemogoče! Kakšen razloček! Prej mirnoveličasten pogled, zdaj nemirne oči; prej krotka miloba obraza, zdaj strastna poželjivost. Prevelika izprememba v tako kratkem času! Kar se torej svojim očem ne upa verjeti, to mu potrdi mladeničeva izpoved. On mu prizna, da je vsled pijančevanja in slabe tovarišije se tako popolnomo odtujil svoji imenitni rodbini in da stoji zdaj na robu prepada. — Samo vsled pijače iz Kristusa Judež! Zares pretresljiv zgled vsem, ki so v nevarnosti, da se po tej strašni pregrehi podajo v enako obupno stanje.

* („Glasnik najsvetejših Src“), (nov nabožen list, je začel s tekočim letom izhajati in sicer 20. dne vsakega meseca. Prikupljivi listič urejuje in izdaja č. g. Jakob Palir, kapelan v Selnici ob Dravi na Štajerskem. Ravno kar je izšel tretji zvezek s prav mično ter spodbudno vsebino. Glasnik ima prelep namen; proslavlja najsvetejši Srce Jezusovo in Marijino ter spodbujati vernike k vedno iskrenejmu ter zaupnejmu čiščenju teh dveh najsvetejših src. List našemu vernemu narodu toplo priporočamo. Naročnino mu je za celo leto samo 80 vinarjev. Kdor naroči deset zvezkov skupno na isti naslov, dobi en zvezek za nagrado. Naročnino štajerskih, koroških, primorskih in isterskih naročnikov prejema g. urednik Jakob Palir v Selnici ob Dravi na Štajerskem, kranjski naročniki naj pa blagovole naročati list pri č. g. Ivanu Krst. Trpinu, beneficijatu v Šmartnem pri Litiji, ki je s tretjim zvezkom prevzel upravnništvo za Kranjsko.

Smešnice.

(Pod svojo streho). Kakor znano ne smejo dijaki srednjih šol kaditi. Nekega dijaka pa zatožijo pri ravnatelju, da kadi. Ravnatelj okrega dijaka ter reče: „Kadar boste pod svojo streho, tedaj kadite!“ Čez nekaj dni pridejo zopet dijaka tožiti, da kakor navadno kadi, pa sedaj vedno pod svojim — dežnikom (katerega po nekaterih krajih imenujejo kar streho). Ta smešna uporaba prejšnjih ravnateljevih besed izvabi celo strogemu ravnatelju lehak nasmeh, tako da dijaka samo očetojski posvari.

(Prevelika in premajhna). Porednež zasmehuje nekega žida zaradi njegovih velikih ušes. „Res“, pravi žid, „res, da so moja ušesa za človeka nekoliko premajhna; a prav tako je tudi res, da so tvoja za osla nekoliko premajhna!“

(Samosvoja obsodba). Žid jezdi na oslu po vasi. Ko vidi, da ga gledajo otroci in tudi nekateri odrasli ljudje, reče jim: „Kaj me gledate? Ali niste še nikdar videli osla?“

(Dober zagovornik). Sodnik: „Zatoženec! Imate li zagovornika?“ — Zatoženec: „Svojo ženo sem prignal s seboj: ta ima jezik za tri dohtarje!“

Umrli so:

3. aprila: Francišek Perše, posestnik in voznik, 53 let, št. 60., leukaemia.

10. aprila: Marija Breit, babica, 52 let, št. 126, jetika.

14. aprila: P. Ladislav Hrovat, duhovnik - franciškan, c. kr. gimn. prof. v pok., 77 let, št. 71., marasmus senilis.

23. aprila: Bele Marija, davčnega eksekutorja hčerka, 12 dni, št. 243, krči.

28. aprila: Seničar Jera, vdova, 87 let, št. 165, ostarelost.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

G. trgovec Jakob Paučič veliko vrečo fižola; Mesto venca na krsto veleč. g. P. Ladislava Hrovata: preč. g. Lovrenčič, dekan 10 K, preč. g. župnik Fr. Jarc 5 K; Gospa Jeretin 10 K; Slavna kranjska hranilnica 100 K.

Loterijske številke.

GRADEC,	29. marca	39	75	69	66	8
TRST,	5. aprila	68	29	52	11	81
GRADEC,	12. „	78	18	86	83	48
TRST,	19. „	82	70	87	14	6
GRADEC,	26. „	90	46	28	36	77

ZAHVALA.

Za obile dokaze odkritosrčnega sočutja o smrti našega prečastitega sobrata

P. Ladislava Hrovat-a,

c. kr. profesorja v pokoju,

kakor tudi za mnogoštevilno odlično spremstvo k zadnjemu počitku posebno prečast. mil. g. proštu Dr. Elbertu, prečastitim gospodom novomeškega kapiteljna, prečastitemu P. provincijalu, prečast. gg. dekanoma iz Litije in Trebnjega, čast. Usmiljenim bratom, preblagorodnemu g. c. kr. šolskemu svetniku Dr. Deteli in gospodom profesorjem za prekrasni venec, preblag. c. kr. dvor. svetniku, okrožne sodnije predsedniku g. Gerdešiču, preblag. c. kr. vlad. svetniku in c. kr. okr. glavarju g. Friedrichu, blag. c. kr. okr. zdravniku g. Vavpotiču, blag. g. županu, gg. c. kr. uradnikom, gg. učiteljem, slav. vodstvu dekliške šole, meščanski godbi, pevskemu zboru, p. n. meščanstvu, zlasti novomeškim trgovcem, ki so na tako lep način pokazali spoštovanje do pokojnika, izreka najprisrčnejšo zahvalo.

NOVO MESTO, dne 17. aprila 1902.

(112)

P. Otokar Aleš, gvardjan.

Zahvala.

Za obile dokaze odkritosrčnega sočutja mej boleznijo in o smrti našega iskreno ljubljenega soproga, ozir. očeta, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Franjo Pintar,

posestnika, gostilničarja, mesarja itd. v Kandiji pri Novem mestu, kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri spremstvu pokojnega k zadnjemu počitku, posebno preč. duhovščini iz Šmihela in novomeškega kapiteljna, preč. gg. oo. frančiškanom, preč. gospodom Usmiljenim bratom, zlasti še gg. udeležencem c. kr. priv. unif. meščanskih gard iz Krškega in Kostanjevice, sl. občinskemu odboru občine Šmihel-Stopiče, c. kr. priv. unif. meščanski gardi in nje godbi, sl. „Dol. Sokolu“, sl. požarni brambi, p. n. gg. kolegom mesarjem, gg. c. kr. uradnikom in profesorjem, gg. prijateljem in znancem, sosedom, meščanstvu in drugim iz okolice, posebej še darovateljem krasnih vencev, izrekajo najiskrenejšo zahvalo.

Kandija pri Novem mestu, dne 24. aprila 1902.

(111)

Žalujoči ostali.

Kundmachung.

Firm. 42/2

Gen. I. 25/13

Vom gefertigten Handelsgerichte wird bekannt gemacht, dass im Genossenschaftsregister bei der bestehenden Firma „Gottscheer-Bergwerks-Consum-Verein, registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung“

- 1.) die Löschung der ausgetretenen Vorstandsmitglieder Adam Lassnig und Stefan Zarembo;
- 2.) die Eintragung des neugewählten Vorstandsmitgliedes Josef Stöckel, Bergmeister in Gottschee vollzogen wurde.

K. k. Kreis- als Handelsgericht Rudolfsberth Abtheilung I.
am 22. April 1902.

Oklic.

Firm. 44/2

Gen. I. — 45/8

Podpisana trgovska sodnija naznanja, da se je v zadržnem registru pri obstoječi tvrdki „prvo občno Radeško konsumno društvo, reg. zadruga z omejenim poroštvom“ izvršil:

- 1.) izbris izstopivšega člana predstojništva Franceta Rozmana in vpis novoizvoljenega člana predstojništva Jakoba Rižnarja, posestnika in mizarja v Radečah,
- 2.) zabeležba, da sta izmed vpisanih članov predstojništva izvoljena Martin Kovačič načelnikom predstojništva in Jernej Bevk njegovim namestnikom.

C. kr. okrožna sodnija v Rudolfovem, oddelek I,
dne 22. aprila 1902.

Razglas.

Mestna hranilnica v Novem mestu razpisuje s tem

mesto praktikanta

(113)

za takojšnji vstop z adjutom mesečnih 60 K.

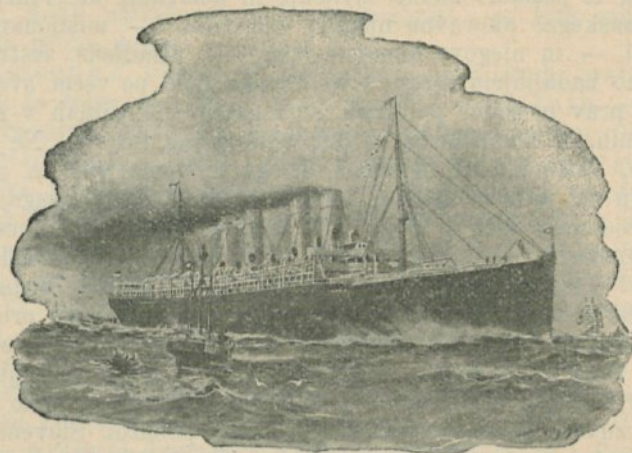
Prositelji morajo izkazati da so dovršili nižjo gimnazijo ali realko in trgovsko šolo ali popolno srednjo šolo, ter morajo biti saj 18 let stari, popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, ter biti prijaznega in vljudnega vedenja. Prošnje so položiti do 10. maja 1902.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Novem mestu.

Oblastveno potrjena

Hamburg-Amerika Linie

agentura Ljubljana, Marijin trg št. 1. za odpravo potnikov in pošiljatev čez morje, zlasti pa v Severno

Ameriko.

Največji, najhitreje vozeči ter najvarnejši parobrodi na svetu; odhod iz Hamburga po trikrat na teden

Hamburg-New Jork 6 dni!

vsaka pomorska nevarnost popolnoma izključena, dobra prosta hrana, solidna postrežba, primerno nizke cene v vseh razredih. Vsakršna pojasnila točno in zastonj, ter vozne karte za velikanske brzino in poštne parobrode daje

Hamburg Amerika Linie

agentura Ljubljana, Marijin trg št. 1

(nasproti frančiškanske cerkve.) (123-1)

Fina konjska oprava,

dobra slamoreznica, ena stiskalnica za sadje, razni
●●●●●●●●●● gospodarski vozovi in orodje ●●●●●●●●●●

so cenó na prodaj. — Natančnosti se izve pri

Fr. Tandlerju v Novem mestu na Glavnem trgu. (122-1)

Kovačnica grajščine Ruprčvrh

je pod jako ugodnimi pogoji oddati v najem. Natančnosti v grajščini Ruprčvrh, pošta Novo mesto. (114)

Vabilo na ustanovni shod

bralnega društva „Gorjanci“,

kateri se bode vršil v nedeljo dne 5. maja t. l. v gostilni g. Pintarja v Kandiji ob 7. uri s sledečim vspešdom:

1. Volitev stalnega odbora.
2. Raznosterosti.

(121)

Ustanovni odsek

Posestvo na prodaj

v Doljnem vrhu, župnije Prečina, obstoječe iz zidane hiše na dva konca, podom ter z vsem gospodarskim poslopjem; uad 6 oralov njiv, 5 oralov zaraščenega gozda, 500 klafter sadnega vrta in pol oral vinograda. Cena je 2600 kron.

Natančneje se poizve pri g. Jakob Paučiču v Novem mestu.

Računski sklep

okrajne bolniške blagajne v Novem mestu za čas od 1. januarja do 31. decembra 1901.

Dohodki	uplačani		31./12. 1901 še ne plačani		Skupaj		Stroški	izplačani		31./12. 1902 še ne plačani		Skupaj	
Tekoči doneski delojemalcev	9153	59	1370	83	10524	42	Bolniške podpore	5554	29			5554	29
„ „ delodajalcev	4576	88	685	43	5262	31	Stroški za pokritje zdravniških računov	1602	20	947	26	2549	46
Globe	104	—			104	—	Stroški za pokritje lekarniških računov	1661	93	466	88	2128	81
Raznoteri dohodki	83	29	669	—	752	29	Stroški za pokritje bolnišničnih računov						
Obresti	434	49			434	49	in transportov	1486	62	665	40	2152	2
Rezervni zaklad koncem preteklega leta					16846	15	Stroški za pokritje pogrebniških računov	238	—			238	—
							Donesek k zaveznemu zakladu bolniških blagajnic			158	30	158	30
							Raznoteri upravni stroški	2582	72	72	86	2655	58
							Raznoteri drugi stroški					216	34
							Današnji rezervni zaklad					18270	86
Skupaj	14352	25	2725	26	33923	66	Skupaj	13125	76	2310	70	33923	66

Imovinski izkaz

Activa

z dnem 31. decembra 1901.

Pasiva

Denar v gotovini dne 31. dec. 1901	980	5	Dolgovi dne 31. dec. 1901 na zdravnike	947	26
Denar vloženi v poštne hranilnice	1043	37	Dolgovi dne 31. dec. 1901 na lekarne	466	88
Denar vloženi v mestni hranilnici v Novem mestu	14637	24	Dolgovi dne 31. dec. 1901 na bolnišnice	665	40
Tirjatve na bolniških doneskih iz preteklega in tekočega leta	3251	90	Dolgovi dne 31. dec. 1901 za upravne stroške	72	86
Razne druge tirjatve	669	—	Dolgovi (donesek k zavezn. zakladu okr. boln. blagajnic	158	30
Skupaj	20581	56	Današnji rezervni zaklad	18270	86
			Skupaj	20581	56

Pregledano in sprejeto pri občnem zboru delegatov dne 27. aprila 1902.

Za načelnštvo:
Sim. pl. Sladovič.

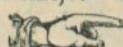
(119)

Pregledano in potrjeno:
Nadzorništvo:

Karol Barborič, Josip Petrič, Janez Robas, Miha Blažon,
Anton Jakac.

Prodaja hiše v Novem mestu.

Zaradi družinskih razmer prodam svojo dvonadstropno hišo in veliki vrt. V hiši so prostorne obokane kleti pod zemljo. V pritličju stara

 gostilna; (77—3)

krčmarska obrt na moje ime.

Velik vrt nasproti hiše je najlepše stavišče mesta, za gostilniški vrt, velik salon in kegljišče dovolj prostora.

Vse to leži v neposredni bližini vseh novomeških uradov in sejmišča. — Hiša in druga poslopja so v dobrem stavbenem stanju. — Pogoji plačila povoljni. Polovica kupa lahko ostane intabulirana proti 4½%.

Marija Rozina roj. Skaberne v Novem mestu.

Mesečna meblovana soba

ali tudi dve ste takoj za oddati na Glavnem trgu št. 68.

 Separaten vhod. (125—1)

Nova hiša v Žabjivasi

pri Novem mestu je na prodaj za 1500 K, zraven spada nekaj njiv.

Ravno tam je na prodaj

 druga nova hiša,

obstoječa iz 3 sob, 2 kubinj in 2 hlevov. Zraven spadajo njive za 7 mernikov posetje in 1 kozolec.

Cena je 2700 K.

Natančneje v Žabji vasi nad studencem št. 32,
pošta Novo mesto. (115—1)

(124) Kravarja in volarja

išče se za gospodarstvo kmetijske šole na Grmu. Plača prvemu 16, drugemu 14 kron na mesec. Zglasiti se je pri vodstvu šole.

Nastop služb prej ko mogoče, oziroma koj.

Salame ogrske 1.70 gld., domače iz šunkna 1.20 gld., domače 1 gld., dunajske 80 kr. Šunka brez kosti (Rollschinke) 90 kr. in 1.10 gld., suho meso 70 kr., glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju in sicer le dobro blago. Janko Ev. Sirc v Kranju. (126—1)

(120—1)

ANTON WEISS,

krojaški mojster v Novem mestu, Ljubljanska
cesta št. 39

priporoča svoj nad 20 let na dobrem glasu obstoječi obrt v napravo civilne obleke, vojaških in uradniških uniform, kakor tudi oblek za prečastito duhovščino, gozdarje in livreje vsake vrste, po predpisih in pod jamstvom. Pravo tuje in inozemsko blago je vsak čas na izbero.

Postrežba točna in vestna!

Tapetnik in preprogar (Tapezierer u. Dekorateur)

J. Ženko

v Novem mestu, Glavni trg 93.

naznanjam slavnemu občinstvu in častiti duhovščini iz mesta in okolice, da sem otvoril dne 7. aprila svojo dobro urejeno delavnico, v kateri bom izdeloval vsakovrstne v to stroko spadajoče stvari. kakor: Žimnice, žimnice s peresi, divane, vsakršne garniture i. t. d. — Ker sem do zdaj sodeloval pri najiminitnejših tverdkah s prav dobrim vspehom, prosim tem bolj za splošno blagohotno zaupanje ter za prav mnogoštevilna naročila, katera bom točno in solidno v največjo zadovoljnost izvrševal. — Popravila po nizkih cenah! — Za delo se jamči!

Velespoštovanjem se priporočujem J. Ženko.

Vsprejme se tudi učenec v poduk. (99—2)

Češčena Kraljica 15 Marijnih pesmi za mešan zbor, solo in orglje zložil Ign. Hladnik op. 45. partitura in 4 glasi 3 krone posamezni glasi 30 v. „Ave“ 17 Marijnih pesmi za moški zbor, solo in orglje op. 25. drugi natis. Cene partit. 2 K. (107—2)

Karbolineum.

Patent: Avenarius se kakor najboljšo les ohranjujoče sredstvo obnese že nad 25 let. Vsi karbolineji iz raznih družih fabrik so slabe ponaredbe Avenarijevega karbolineja. Avenarijev karbolinej je sicer nekaj novev dražji, kakor drugi karbolineji, pri tem je pa skoraj trikrat izdatnejši, kakor vsaki drugi karbolinej.

Pred ponaredbami se svari.

Tovarna karbolineja: R. Avenarius, Amstetten, Niž. Avstrijsko.

(102—2) Pisarna: Dunaj III/I. Hauptstrasse 18.

Izključna prodaja za sodni okraj Novo mesto: pri Alfons Oblaku, trgovcu v Novem mestu.

Oznanilo.

Vsake vrste pesek

se dobi en voz za 60 kr., boljši voz za 70 kr., pri Anton Štih-u v Gotni vasi. (96—2)

Gorki vreli 33° do 38° C

Grof Auersperg-ova topla kopelj Toplice, Kranjsko.

Sezona od 1. maja do konca oktobra.

Zdravljenje s kopanjem in pitjem. Zelo uspešno proti protinu, trganju, ischias, neuralgiji, kožnim in ženskim boleznim. — Veliki baseni za kopelj, posebne in blatne kopelji. — Udobno spravljene sobe za tujce, sobe za igre in družbo.

Pušcanje krvi oskrbuje toplaški zdravnik.

Zdravo podnebje, v okolici veliko gozdov. —

Novo jako elegantno zdraviliško poslopje.

Sobe v zdraviliški hiši po 1 K in višje. Dobra cena restavracija.

Cene v knežji kopeli 70 v,
v karlovi kopeli 30 v.

Za one goste, ki stanujejo v zdraviliškem poslopju, se zniža cena za knežjo kopelj na 60 v.

Za aktivne ognjegasce in železniške uslužbenke so cene za kopelji znižane za 50%.

Pojasnila in prospekte daje brezplačno

(100—2)

vodstvo kopališča.

Pivovarna Bratje Reininghaus

Steinfeld - Gradec

zaloga v Rudolfovem v lastni hiši na glavnem trgu.

Zastopnik: Anton Jakaz

si dovoljuje priporočati svoje najizbornejše pivo v sodčkih in steklenicah.

Velike ledenice kakor tudi najnovejše priprave za napolnjevanje piva v steklenice omogočujejo isto vedno svežo in fino vzdržavati. (109—1)

Cene zmerne, postrežba točna.

Stanovanje v I. nadstropju,

v najlepši legi, v bližini uradov, z razgledom na drevored, obstoječe iz treh sob, kuhinje, drvarnice in kleti je oddati takoj pri Janez Košak-u v Rudolfovem. (90—3)

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

(registrovana zadruga z neomejeno zavezo)

sprejema hranilne vloge tudi od neudov, ter obrestuje iste po

4 $\frac{1}{2}$ %

na leto in sicer brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz lastnega plačuje. Najmanjša vloga je 2 K.

Pošne položnice so na razpolago. (110—1)

Uradne ure vsaki dan od 8—12 ure dop.

Najlepši spomin

po velezaslužnemu gospodu

P. Ladislavu Hrovat-u

so njegove

Šmarnice.

Premišljevanja o Srcu Marije,

ki se dobivajo v knjigarni J. Krajec nasl. v Novem mestu, Katoliški tiskarni in pri Ničmanu v Ljubljani. — Lično, v platno vezane z rudečo obrezo po 1 K 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naznanjam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremočljiv tirolski loden za haveloke.

Tudi imam narejene haveloke vsake velikosti za gospode in dečke po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

Jakob Mikolič, (158-3)

krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92

priporoča se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno — talarje, površnike itd. —

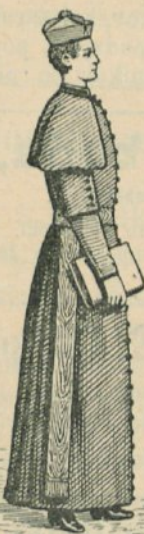
po najkusejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno

krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zatorej se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilega.

Prvo darilo.

Mc. Cormick Harvesting Machine Company (čikaška tovarna strojev za žetev.)

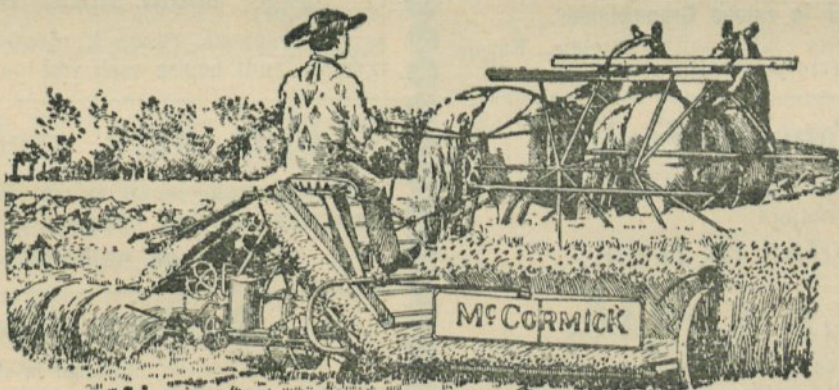
Pariz 1900.

Izdeluje:

stroje za vezanje snopov, stroje za košnjo, brusilne stroje, 'Daisy' stroje za skladanje snopov, grablje za mrvo, 'Manila' vrvice za vezanje snopov.

Vsako leto se izdela 362.000 strojev.

WILLIAM J. STILLMAN, ravnatelj.

Ne kupite, predno niste videli naših strojev in poizvedeli njih cene.

Velikanska zaloga cenih nadomestnih delov. Zahtevajte našo knjigo vzorcev.

BUDAPEST, V., Váci-ut Nr. 30.

Dobro ohranjeno kolo (bicikelj)

je takoj cenó na prodaj. Kje, pové upravništvo „Dol. Novic“.

Solidno in okusno izdelana postelja z ponočno omarico in otročja postelja z pletenim okvirom in spodnjim oddelkom

so na prodaj v Novem mestu. — Kje, poizvedeti je v upravništvu „Dol. Novic“. (116-1)

V najem se da nasproti farne cerkve, največje fare v Šent Vidu pri Zatični

hiša,

v kateri je bila že nad 80 let obstoječa prodajalna in dobro znana gostilna (preje Fačini), z gospodarskim poslopjem, ako treba, tudi nekaj vrta in zemljišča zraven. — Natančneji pogoji se izvedo pri g. Ivan Končina, veleposesniku v Gorenji vasi, pošta Zatična, Dolenjsko. (84-3)

Hiša

z opravo vred na Florjanskem trgu v Novem mestu, v kateri se nahaja že zelo stara gostilna, je na prodaj ali pa se odda od 1. maja t. l. naprej v najem. K hiši spada tudi velika njiva tik mesta in tri orale

hoste. —

Natančneje se poizve pri gospej Mariji Kos v Novem mestu hiš. šte. 125. (87-3)

Hiša

je na prodaj iz proste roke, kakor tudi več gospodarskega poslopja in en oral njive pri hiši. — Več pove Jernej Sitar, mizar v Šmihelu št. 46.

260 kron je izgubljenih!

260 kron je izgubljenih od Št. Jerneja do Št. Vida pri Zatični in to 30 bankovcev po 20 kron zavite v paket v list „Domoljub“ dne 12. aprila t. l.

Pošten najditelj dobi po 20% odstotkov najdnine pri Fr. Žitnik v Marinči vasi pošta Krka. (108-2)

O Z N A N I L A

domačih obrtnikov v Novem mestu, kateri se slav. občinstvu in preč. duhovščini najvljudneje priporočajo k obilni naročbi in prijaznemu obisku.

Matko Malovič, mizar

izdeluje stavbeno in pohištveno mizarstvo v najnovejšem slogu. V zalogi ima gotove mrliške krste po nizkih cenah!

AVGUST KÜSSEL

izdeluje vsa pod kleparsko stroko spadajoča dela, pokrivanje zvonikov in streh, napravo žlebov, razne posode in orodja za kletarstvo, mehove za žvepljanje itd. vse po nizkih cenah!

J. GREGOREC, pri mostu

priporoča svojo zalogo vsakovrstnih dežnikov in lepo izbiro različnih solčnikov. Preobleke in popravila se točno in ceno izvrše.

Gustav Murn, svečar

priporoča veliko zalogo voščenih sveč in najfinejšega medu za pitanje čebel. Kupuje rumeni vosek in voščine po najvišji ceni!

Andr. Doktorič, zlatar

priporoča raznovrstne zlatnine in srebernine vseh predmetov, kakor tudi žepnih ur in zalogo Gramophonov. Sprejeme popravila ter ista ceno in solidno izvršuje. Kupuje staro zlato in srebro po najvišjih cenah.

Dimit. Štefanovič, čevljar

priporoča zalogo obuvala lastnega izdelka iz najboljšega usnja. — Naročila se izvršujejo *hitro, solidno in ceno!*

LEOPOLD KOPAČ,

priporoča sl. občinstvu svojo veliko zalogo najnovejših klobukov, kakor tudi svojo gostilno, kjer toči domača izborna vina in sveža piva; dobe se tudi gorka in mrzla jedila po nizkih cenah.

BRATA APPE V KANDIJI

priporočata preč. duhovščini in sl. občinstvu vsakovrstne svoje lončene izdelke. — V zalogi imata raznobarvene lončene peči, štedilnike s kablami. Vse je po preskušnji ognju protivno in trpežno izvršeno. Peči v šole, pisarne in večje dvorane izdelujeta z „multiplikatorji“, pri katerih se za 50% kurjave prihrani. **NIZKE CENE!**

FRAN CIBER,

podobar sedaj v Šmihelu, izdeluje razna podobarska dela, n. pr. altarjev, prižnic, spovednic, in križevih potov v vseh slogih, barvano ali naravno. **Nizke cene!**

Anton Kokalj,

kamnosek v Bršljinu

izdeluje razna kamnoseška dela: za stavbe in drugo. Izdeljujejo se v prav obilnemu številu nagrobni spominki po zelo nizkih cenah!

Davorin Frančič,

priporoča zalogo najnovejših klobukov, kolesarskih in drugih čepic. Sprejeme pod to stroko spadajoča popravila, snajenje in kemično barvanje slamnikov po nizkih cenah.

Adolf Loboda,

ključavničar in mehanik

naznanja sl. občinstvu, da se je na novo tu naselil. Izdeluje vsa k njegovi stroki umestna dela, popravljanje strojev in biciklov ter druga umetna dela po najnižjih cenah.

IVAN KASTELIC, pek

priporoča vedno sveži kruh, dobra, ušusna, gorka in mrzla jedila, žganje najboljših domačih vrst: brinovec, slivovko, vinsko žganje in druge sladke opojne pijače. Dobra in cena postrežba.

Josip Kos, knjigovez

izvršuje knjigovezna dela, ter priporoča svojo trgovino z raznovrstnim papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, raznih razglednic in knjig po najnižji ceni.

IVAN PINTAR,

 sobni slikar in pleskar

se priporoča za razna k njegovi stroki spadajoča dela, izvršuje tudi napise vseh vrst po jako zmernih cenah.

Fran Murn, svečar, Kandija

priporoča svojo veliko zalogo voščenih sveč, in medu ter lectarskih izdelkov. Kupuje v vseh množinah voščene po najboljših cenah.

Anton Hočevnar,

tovarnar in strojar

izdeluje najboljše vrste usnja in podplatov, katerih ima vedno v zalogi. Dalje priporoča domače umetno izdelanega usnja raznih barv in vse čevlarske potrebščine. Nizke cene.

Fran Lepič, strugar (Drechsler)

izdeluje razna strgarska dela za mizarje, kegle, krogle in pipe za sode vseh vrst, iz dobrega lesa, po nizkih cenah.

Fran Kondrič,

izvošček (po domače Čampa)

ima pripravljeno uprego za prevažanje oseb ob vsakem času, na vse strani. Prijazna postrežba, cene jako nizke.

Franjo Picelj, čevljar

se priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini k obilni naročbi za vsakovrstna obuvala, katera se pri meni izdeluje lično in trpežno, po zmernih cenah. — Stanuje v kat. domu rok. pomočnikov.